

Rune Fardal, studerer psykologi

Personlighetsforstyrrelser med hovedvekt på narsissistisk problematikk i relasjon til barn

<http://www.sakkyndig.com> mail: rune@fardal.no

Fagfolks svikt øker proporsjonalt med konfliktens kompleksitet.

21 september, 2013, Oppdatert 21.09.2013

Utskrift : <http://www.sakkyndig.com/psykologi/artikler/svikt.pdf>

Jo mer kompleks en konflikt er, jo mer svikter barnevern, sakkyndige psykologer og dommere. Jo vanskeligere det er å avsløre slike konflikters dynamikk, jo sikrere er disse fagfolk på at akkurat de har rett! Jo større feil de begår, jo sikrere er de på at de gjorde det rette! Hvordan er slik mulig i dag med den kunnskap som faktisk finnes i faglitteratur og empiri?

I saker som omhandler tap av kontakt mellom barn og foreldre oppstår det ekstremt sterke emosjonelle og affektive tilstander. Vi ser dette typisk i barnefordelings- og i barneverns saker. Hos normale foreldre reduseres slik affekt raskt, hos forstyrrede foreldre forblir den høy. I slike saker er det i hovedsak to hovedgrupper av foreldre.

Den ene er der foreldre er i psykisk balanse, der det går an å diskutere seg frem til løsninger, fordi slike foreldre har selvinnsett og empati. De opplever ikke dette som en trussel mot deres eget selvbylde. Deres argumentasjon er derfor i hovedsak rasjonell og logisk. Hos slike er ikke forholdet mellom konfliktnivået og deres psykiske utrustning større enn at de på et tidspunkt finner den beste løsningen for barna. De klarer i tilstrekkelig grad sette egne behov til side og se barnets behov og løse konflikten.

Den andre gruppen foreldre er de, der oftest den ene ikke er i emosjonell balanse. Her finner vi ofte ulike grader av forstyrrelser som ofte har utspring i selvfølelsen. Denne gruppen mangler svært mange fagfolk kunnskap om. Dette kan være foreldre

som utad i møte med hjelpesystemet (barnevern, sakkyndige, domstol) sier alle de rette ordene, men som går hjem og forgriper seg på barna, utsetter dem for grov omsorgssvikt og fysisk/psykisk vold. Dette er foreldre som kan fremstå hjelpsøkende i møte med barnevernet og således bekrefte barnevernets enkle modeller. Deres bruk av primitive forsvarsmekanismer søker dekke egne udekte psykologiske behov. Som nevnt, de sier alle de rette ordene, men har en avvikende adferd ovenfor barna under 4 øyne. Hjelpeapparatet fremviser ingen kunnskap om slike manipulative mennesker, noe som er godt beskrevet i faglitteratur (Nordhelle, Killen, Kohut, Kernberg mfl.)

Et eksempel vil klargjøre: En far skiller seg fra en mor med "depressiv" lidelse. Frem til far tar ut skilsmisse har mor beskrevet sitt ekteskap i positive termer. Hun har fortalt både sin mann og omgivelsene at hun har det godt. Krenkelsen og tapsopplevelsen og frykten for tapet av barna og det behov de fyller, utløser mors underliggende *covert narsissistiske personlighet*. Plutselig beskriver mor, far som psykopat til mors lege. I barnefordelingssaken som følger snakker den sakkyndige med mors lege (komparent) og får dennes "faglige" beskrivelse av far som psykopat. Legen har aldri sett far. Domstolen henger seg på og mor får selvfølgelig omsorgen for barna.

Far kjenner seg ikke igjen i dette bildet mor har tegnet av ham ovenfor sin lege, han kan dokumentere mors beskrivelser av ham gjennom hele samlivet som utelukkende positive! I samlivet har altså mor idealisert far, men når far tar ut skilsmisse blir han demonisert. Allerede her burde varselklokkene ringe for både leger, sakkyndige og dommere, men det gjør det ikke. De har ikke kunnskap om hva de er opp imot.

I denne prosessen utsettes barna for seksuelle overgrep av stefar, omsorgssvikt av mor og vold fra dem begge. Samvær saboteres i stadig stigende tempo. Dommeravhør bekrefter overgrep, vold og grov omsorgssvikt. Barna forteller i tro på at de vil bli hørt av "fagfolk". Men så skjer dette underlige at all dokumentasjon både skriftlig og fra barnas beskrivelser blir oversett, mens mors udokumenterte påstander som åpenbart er usanne og uriktige legges til grunn.

Hvordan kan slike overgrep skje når man har tilsynelatende oppegående fagfolk til stede? Det skjer fordi mors kontakt med disse etater bekrefter deres enkle modeller for konflikt i slike settinger. Disse fagfolk har ikke modeller for komplekse konflikter der logikken svikter. De har som folk flest ikke innsikt i personlighetsforstyrrede menneskers adferd. Som folk flest søker de forstå virkeligheten ut i fra de kategorier og den kunnskap de allerede har. Når det så oppstår premisser (adferd, beskrivelser, observasjoner) som ikke passer inn i de vante modeller går det ofte galt.

Enten overser de slike premisser, bortforklarer eller utelater dem når de trekker sine konklusjoner. Det er som et puslespill, der man etter å ha satt sammen et bilde fremdeles har mange brikker igjen. Istedetfor å søke nye modeller for å forstå disse ekstremt kompliserte konflikter, tviholder mange fagfolk på sin enkle modell og

avviser alle premisser som ikke passer i denne. Dette kalles assimilasjon, virkeligheten tilpasses deres kunnskap, istedenfor akkomodasjon, der kunnskap tilpasses virkeligheten.

I en setting som dette eksempelet beskriver vil man utad ha en far som ikke er enig i de beskrivelser mor har gitt og som etter hvert fagfolk og hele systemet gir. Mor derimot er enig med dette systemet og dessuten fremstår hun som **hjelpsøkende**. En adferd særlig barnevernet og psykologer synes like svært godt. Med andre ord, mor sier og gjør det systemet forventer ansvarlige foreldre skal gjøre, hun stiller ikke kritiske spørsmål til systemet, hun utfordrer ikke deres autoritet. Far derimot som kjenner mor og ser hvilke skader barna påføres, er uenig med mor, kritiserer mor, er uenig med fagfolkene og utfordrer deres autoritet. Slikt gjør man ikke i Norge ustraffet. Det er ikke for ingenting at Norge er et av verdens mest konforme land, slik Dehli & al (2007) beskriver i tidsskrift for Norsk Psykolog Forening eller som Gelfand & al. (2013) skriver " **Forskning på sosiale normer avdekker at Norge er blant de land som har lavest toleranse for avvikende atferd.**" Med andre ord, vår kulturs konformitet og lave toleranse for meninger som avviker fra det politisk korrekte, fører til at de som bryter mot slike kulturelle koder blir utstøtt og ansvarliggjort.

Med et minimum av kunnskap om menneskelig psykologi er det ikke vanskelig å forstå hvem som vinner frem i en slik barnefordelingssak. Mor fremstiller seg i møte med autoriteter som prakt eksemplet på de kulturelle forventningene om hvordan en mor skal være. Far derimot stiller spørsmål ved alle mor har påvirket og utfordrer de kulturelle konformitetskoder, han blir i tråd med forskning dømt for dette. Enkelt sagt; mor fremstår konfliktløsende, far fremstår konflikt drivende.

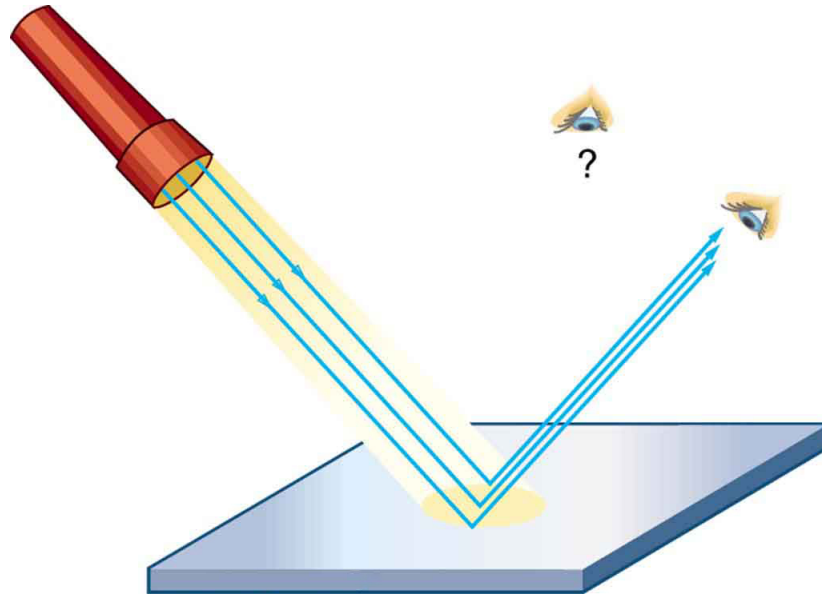
For å referere en barnevernsleder i Hardanger: "Far er ikke enig med noen, han er i konflikt med alle. Hans samvær med barna bør reduseres"!

Dynamikken i en slik konflikt er beskrevet mange tiår tilbake, den kalles **projektiv identifikasjon**. I korthet går den ut på at mor projiserer sin egen negative adferd over på far, og gjennom passiv aggresjon, truing og manipulasjon, får hun far til å fremstå med en slik adferd. Hun projiserer sin egen aggresjon over på far, far frustreres og benekter kraftig at han har en slik adferd. Far fremstår normalt, mor gjør det ikke. Men dette misforståes! Han går i mors felle og påstår nå det er mor som er aggressiv. Dette er helt korrekt, men misoppfattes av omgivelsene som ikke har sett mors opprinnelige projeksjon (anklager) mot far.

Den frustrasjonen far viser oppfattes av omgivelsene som aggresjon. Mors projiserte aggresjon på far, kommer nå i retur når den avvises av far. Mor identifiserer seg nå med denne aggresjonen fra far (returen av mors aggresjon). Hun kan nå uttale:

1. "Far er aggressiv jeg er redd for far"
2. "Det er ikke rart jeg er sint, så aggressiv som far er"

Denne typen avansert psykologisk dynamikk fremviser ikke barnevern, sakkyndige og dommere generelt, kunnskap om. De verken ser eller forstår at det første utsagnet der mor påstår hun er redd for far egentlig er at mor identifiserer seg med sin egen fortrenge (splitting) og projiserte aggresjon. I det andre utsagnet skjer det samme, mor identifiserer seg med sin egen aggresjon (projeksjonen mot far) og søker rettferdiggjøre sin egen aggresjon (sint) fordi far er aggressiv! Det er som å lyse med en lommelykt, og først se lyset når det reflekteres fra et objekt.

Slik er det med folk som benytter slike primitive forsvar. De identifiserer seg ikke med egen adferd, før de ser den i den andre. Til gjengjeld reagerer de da meget sterkt på denne adferd. Typisk for slike er splitting, der ulike affektive tilstander ikke klares holdes samtidig.

Det fagfolk ikke ser er at aggresjonen mellom mor og far har sin opprinnelse i mor. Utad ser det ut som far er den aggressive, men det er å snu konflikten fullstendig på hodet. **Det man ser er fars frustrasjon over å bli tillagt mors adferd!** Denne misoppfattes som aggresjon og far ansvarlig gjøres for konflikten!

Det som gjør slik adferd så alvorlig er at en slik mor ofte vil vinne frem og få omsorgen. Hun vil behandle barna på samme måte som hun behandlet far når hun utfordres. Man trenger ikke være rakettforsker for å forstå at en slik mor vil ødelegge barnets utvikling fra innsiden. Overgrep, vold, sabotering av samvær følger i slike saker og de fortsetter til barna blir voksne. Det kompliserer bildet at slike barn er spesielt trofaste og vil søke bekrefte mors fasade for ikke slev å bli mål for den aggresjon de ser sin far bli utsatt for. Når de forstår at systemet støtter mor vil deres strategi for å overleve være å tilsynelatende støtte mor. Men bak fasaden sliter de med alvorlig dissonans og stress ved at de tvinges ta avstand fra sin egen far. Slikt utløser psykologisk problematikk senere.

Slike narsissistiske foreldre trenger barnet for å dekke egne behov, og de manipulerer systemet til å hjelpe seg med å avskjære barnets kontakt til den normale forelder. Systemet med barnevern, sakkyndige psykologer og dommere, skole, politi, lege, barnehage blir en slik mors *nyttige, naive idioter*. De tror de hjelper barna men i realiteten hjelper de mor til å ødelegge barnas personlighet for livstid.

Slike barn vokser opp i kronisk stress og som forskning klart viser er slikt stress ekstremt skadelig på barns utviklende hjerner. Diabetes 1 er vist være et resultat av slikt kronisk stress.

Jeg ser ofte, når jeg har hjulpet foreldre, i møter med barnevernet, at barnevernet fokuserer på voksenkonflikten og dens antatte skadelige virkninger på barna. Som eksempelet over har man ofte en forelder som i møte med barnevernet sier alle de rette ordene for så gå hjem og mishandle barna eller sabotere samvær. På den andre siden har vi den andre forelder som er frustrert over at barna utsettes for denne mishandling og som derfor fremstår uenig med barnevernet. Ofte mister de tilliten til barnevernet og blir gjennomgående, med god grunn, kritiske til barnevernets involvering.

I slike saker tar ofte barnevernet parti med den forelder som bekrefter deres enkle konflikt teorier, og motarbeider den andre forelder. Enkelt sagt, barnevernet støtter den forstyrrede forelder og motarbeider den normale forelder. På toppen av det hele mener barnevernet de har gjort hva som er til *barnets beste*!

Svært ofte hører man argumentet om at "*Forskning viser at høy konflikt er skadelig for barnet*", og siden far tilsynelatende ikke er villig til å bilegge konflikten (les: være enig med autoritetene) så holdes far ansvarlig for den skade barna påføres gjennom det høye konfliktnivået.

For det første er slik forskning gjort på gruppenivå og sier intet om personer i en bestemt konflikt, for det andre er hvem som tilsynelatende er ansvarlig for konflikten, ikke synonymt med hvem som er den beste omsorgsperson. Typisk skjer dette slik:

Hva ser omgivelsene?

Kun far opplever mors primære og skjulte aggresjon (samværsabotasjen).
Omgivelsene (lege, barnevern, sakkyndige m.fl.) ser bare fars reaksjon,
nettopp fordi mor stiller seg "uforstående" til fars aggresjon :

Omgivelsene fordømmer far:

Fravær av kunnskap om denne typen komplekse konflikter fører til det tragiske paradoks at fagfolk ofte hjelper den omsorgsviktende forelder med å ødelegge barnet samtidig som de tror at de hjelper barnet! De er blitt manipulert fordi de

ikke har modeller som kan håndtere slike komplekse konflikter. De mangler forståelse for vitenskapelig metode. Og de mangler innsyn i hva en slik mor fra eksempelet over egentlig bedriver når ingen ser.

Ofte er argumentet som i eksempelet over at fordi far ikke er enig med barnevernet så er det far som driver konflikten, mens det i realiteten er barnevernets manglende kunnskap om at de er manipulert som får far til å bli frustrert og således er det **barnevernet som driver konflikten**. Mor skyver barnevernet foran seg i kampen mot far, uten at barnevernet forstår at de blir brukt. I en rettsak vil barnevernet så støtte en slik mor, og deres utsagn vil ofte tillegges vekt, i kraft av autoritet, ikke faglighet.. Dermed havner barnet hos den verst tenkelige forelder som ofte umiddelbart begynner å sabotere barnets kontakt med sin far samt utsette det for omsorgssvikt.

Skulle så barnet fremvise problemer som følge av mors adferd og tapet av kontakten med far, så vil ofte årsak tillegges far, som var den "konflikt drivende"! Slike komplekse konflikter har svært mange fagfolk ikke kunnskap om. De tror det de umiddelbart ser fordi det passer i deres modeller for konflikt. En mer kompleks konfliktmodell der irrasjonell og ulogisk adferd har plass ville fanget opp mors avvikende adferd. Far beskriver den hele tiden, men blir ikke trodd fordi den passer ikke inn i fagfolks enkle modell. En forståelse av fars beskrivelser vil måtte medføre at fagfolkene måtte korrigere hva de trodde de viste om slike konflikter, og det skjer sjelden. En slik åpenhet for det ukjente fordrer nemlig evne til å innse at det faktisk finnes adferd man ikke er blitt undervist i.

Dessverre viser mange saker at fagfolk heller velger å tro på egen fortreffelighet enn å ta barnets beste på alvor ved å være åpne for at virkeligheten ikke nødvendigvis er slik de trodde den var. Det igjen krever fagfolk som er trygge på sin egen rolle, som ikke opplever utfordrende kunnskap som truende.

Mer om projektiv identifikasjon:

<http://www.sakkyndig.com/psykologi/artikler/projeksjon.htm>

<http://www.sakkyndig.com/psykologi/artikler/projeksjon/projeksjon-enkel.pdf>

<http://www.youtube.com/watch?v=akkqXPY44il&feature=g-crec-u>

<http://www.youtube.com/watch?v=lDc78MqwLeA>

<http://www.youtube.com/watch?v=Nloftn8XJH0>

Komplekse konflikter:

<http://www.youtube.com/watch?v=76NnZ4ChXCk>